

BİLİM DÜNYASININ YENİ ÜYESİ: *Polis Bilimleri*

The New Member of The World of Sciences:
Police Sciences

Murat YILDIZ *

Abstract

In this study, developing process, scientific situation and necessities of police sciences are stressed. Therefore, the Ph.D. dissertations are written at universities or institutes in police sciences field in USA and Turkey were examined. Also some implementations which must be done by Turkish National Police and Institute of Security Sciences at Police Academy for new member of world of sciences are emphasized.

Key Words: *Criminal Justice, Master, Ph.D., Police.*

Özet

Bu çalışmada, polis bilimlerinin gelişim süreci, bilimsel konumu ve gerekliliği vurgulanmaktadır. Bu amaçla ABD'de üniversite ve enstitülerde Polis Bilimleri alanında yürütülen master ve doktora programları ile Türkiye'de polis bilimleri alanında üniversite ve enstitülerde yazılan tezler incelenmiştir. Ayrıca, Emniyet Genel Müdürlüğü ve Polis Akademisine bağlı Güvenlik Bilimleri Enstitüsünde polis bilimleri için yapılması zorunlu uygulamalar vurgulanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Polis Bilimleri, Master, Doktora, Polis

---

* Başkomiser, Dışilişkiler Daire Başkanlığı,

Giriş

Bilimin bir çok alanı ile doğrudan ya da dolaylı olarak ilişkilendirilebilecek poli-siye uygulamaların, akademik bir disiplin olarak ele alınması amacıyla, 1960 yıl-larda Amerika Birleşik Devletlerinde başlatılan çabaların olumlu sonuçları şu günlerde Türkiye’de de görülmektedir. Polis Akademisinin yapısal değişimi, Yüksek Öğretim Kurulunca (YÖK) Güvenlik Bilimleri Enstitüsüne dört alanda lisansüstü öğrenim yapmak üzere izin verilmesi gibi gelişmeler, bu olumlu so-nuçlardan sadece birkaçıdır.

Bu makale, Polis Bilimlerinin (ABD’deki adı ile *Criminal justice*), ülkemiz bilim çevrelerince kabul edilmesi sürecinde, Emniyet Örgütünden ve akademik çevrelerden beklediği bilimsel, duygusal ve örgütsel desteğe dikkat çekmeyi ve Polis Bilimlerinin anavatanındaki gelişme öyküsünü bu alanın ülkemizdeki tem-silcileri ve akademisyenlerle paylaşmayı amaçlamaktadır.

Polis Bilimlerinin Gelişme Süreci

Akademik bir disiplin olarak, bilim tarihi açısından kısa sayılabilecek bir geçmi-şe sahip Polis Bilimleri, 1960’lı yıllarda ilk vatanı ABD’de dünyaya gözünü aç-mış, bu gün bir çok üniversitede fakülte düzeyinde varlığını sürdürmektedir. U.S. Academy of *Criminal justice Sciences* (1997) tarafından yayımlanan *Polis Bilim-leri ve Kriminoloji Yüksek Lisans Programları Rehberine* göre; ABD’de Polis Bi-limleri alanında lisansüstü programa (özellikle doktora programına) sahip üniver-siteler Tablo.1’de sıralanmıştır (Fabianic, 1998:401).

Tablo.1: Amerika Birleşik Devletlerinde Criminal justice ve Kriminoloji Alanında Doktora Progra-mına Sahip Üniversiteler

<i>CUNNY-John Jay</i>	<i>University of California at Irvine</i>
<i>Florida State University</i>	<i>University of Cincinnati</i>
<i>Indiana University</i>	<i>University of Delaware</i>
<i>Indiana University of Pennsylvania</i>	<i>University of Maryland</i>
<i>Louisiana State University</i>	<i>University of Nebraska at Omaha</i>
<i>Michigan State University</i>	<i>Washington State University</i>
<i>Oklahoma State University</i>	<i>Western Michigan University</i>
<i>Pennsylvania State University</i>	<i>Arizona State University</i>
<i>Rutgers University</i>	<i>Bowling Green State University</i>
<i>Sam Huston University</i>	<i>University of California at Berkeley</i>
<i>Temple University</i>	<i>University of Missouri at St. Louis</i>
<i>Ohio State University</i>	<i>American University</i>
<i>SUNY-Albany University</i>	<i>University of Tennessee at Knoxville</i>

Kaynak: Academy of Criminal justice Sciences (1997). *Guide to graduate programs in criminal justice and criminology, 1997-1998*. Highland Heights, KY: Northern Kentucky University.

Görüldüğü üzere ABD’de 26 ayrı üniversitede Polis Bilimleri, Kriminoloji ya da ilgili alanlarda doktora programları yürütülmektedir. 1997 yılında yayımlanan ABD Haberleri ve Dünya Raporundan (U.S. News and World Report) derlenen bilgiler ışığında, *Polis Bilimleri* alanında doktora programı yürüten Amerikanın en iyi kolejleri ise tablo 2’de gösterilmiştir.

ABD’de doktora programına öncülük eden enstitülerin %72’si (n= 36) özel, tablo 1’de verilen 26 üniversitenin tamamı ise kamuya aittir. Tablo 2’de sıralan 50 akademik kurumdan sadece ikisi- *University of California at Berkeley ve University of California at Irvine- Criminal justice* alanında doktora programına sahiptir. Bir başka ifade ile tablo.2’deki akademik kurumların %4’ü Polis Bilimleri (*Criminal justice*) alanında doktora programı yürütmektedir. Bunlardan 44’ü Politik Bilimler, 37’si Sosyoloji, 48’i Psikoloji ve 36’sı Antropoloji alanında doktora programına sahiptir.

Tablo.2: Amerika Birleşik Devletlerinde Criminal justice Alanında Doktora Programı Yürüten Kurumlar

<i>Boston College</i>	<i>Texas A&M at College Station</i>
<i>Brandeis University</i>	<i>Tufts University</i>
<i>Brown University</i>	<i>Tulane University</i>
<i>California Institute of Technology</i>	<i>University of California at Berkeley</i>
<i>Carnegie Mellon University</i>	<i>University of California at Davis</i>
<i>Case Western Reserve University</i>	<i>University of California at Irvine</i>
<i>College of William and Mary</i>	<i>University of California at Los Angeles</i>
<i>Columbia University</i>	<i>University of California at San Diego</i>
<i>Cornell University</i>	<i>University of California at Santa Barbara</i>
<i>Dartmouth College</i>	<i>University of Chicago</i>
<i>Duke University</i>	<i>University of Illinois at Champaign</i>
<i>Emory University</i>	<i>University of Michigan at Ann Arbor</i>
<i>George Washington University</i>	<i>University of North Carolina at Chapel Hill</i>
<i>Georgetown University</i>	<i>University of Notre Dame</i>
<i>Georgia Institute of Technology</i>	<i>University of Pennsylvania</i>
<i>Harvard University</i>	<i>University of Rochester</i>
<i>Johns Hopkins University</i>	<i>University of Southern California</i>
<i>Lehigh University</i>	<i>University of Virginia</i>
<i>Massachusetts Institute of Technology</i>	<i>University of Washington</i>
<i>New York University</i>	<i>University of Wisconsin at Madison</i>
<i>Northwestern University</i>	<i>Vanderbilt University</i>
<i>Princeton University</i>	<i>Wake Forest University</i>

<i>Rice University</i>	<i>Washington University</i>
<i>Stanford University</i>	<i>Yale University</i>
<i>Syracuse University</i>	<i>Yeshiva University</i>

Kaynak: *Academy of Criminal Justice Sciences (1997). Guide to graduate programs in criminal justice and criminology, 1997-1998. Highland Heights, KY: Northern Kentucky University.*

Sosyoloji, Antropoloji, Psikoloji ve Politik Bilimler gibi sosyal bilimler alanında doktora programına sahip 75 akademik kurum ise, tablo.3'te sıralanmıştır (Research-Doctorate Programs in The United States; Continuity and Change; 1995). Bu kurumlardan 13'ü (%17.3) *Criminal justice* alanında doktora programı yürütürken; 64'ü (%85.3) Sosyoloji, 75'i (%100) Politik Bilimler, 74'ü (%98.6) Psikoloji ve 61'i (%81.3) Antropoloji alanında doktora programına sahiptir.

Tablo.3: Amerika Birleşik Devletlerinde Sosyal Bilimler ve Davranış Bilimlerinde Doktora Programı Yürüten Akademik Kurumlar

<i>Arizona State University</i>	<i>University of California at Berkeley</i>
<i>Boston University</i>	<i>University of California at Davis</i>
<i>Brown University</i>	<i>University of California at Irvine</i>
<i>Carnegie Mellon University</i>	<i>University of California at Los Angeles</i>
<i>Clark University</i>	<i>University of California at Riverside</i>
<i>Columbia University</i>	<i>University of California at San Diego</i>
<i>Cornell University</i>	<i>University of California at San Francisco</i>
<i>CUNY Graduate School and University Center</i>	<i>University of California at Santa Barbara</i>
<i>Duke University</i>	<i>University of Colorado</i>
<i>Emory University</i>	<i>University of Connecticut</i>
<i>Florida State University</i>	<i>University of Chicago</i>
<i>Georgetown University</i>	<i>University of Florida</i>
<i>George Washington University</i>	<i>University of Georgia</i>
<i>Harvard University</i>	<i>University of Houston</i>
<i>Indiana University</i>	<i>University of Illinois at Champaign</i>
<i>Johns Hopkins</i>	<i>University of Iowa</i>
<i>Massachusetts Institute of Technology</i>	<i>University of Kentucky</i>
<i>Michigan State University</i>	<i>University of Maryland at College Park</i>
<i>New York University</i>	<i>University of Massachusetts at Amherst</i>
<i>Northwestern University</i>	<i>University of Michigan</i>
<i>Ohio State University</i>	<i>University of Minnesota</i>
<i>Pennsylvania State University</i>	<i>University of North Carolina at Chapel Hill</i>

Princeton University	University of Notre Dame
Purdue University	University of Oregon
Rutgers University of New Brunswick	University of Pennsylvania
Southern Illinois University	University of Pittsburgh
Southern Methodist University	University of Rochester
Stanford University	University of Southern California
SUNY at Albany	University of Virginia
SUNY at Binghamton	University of Texas
SUNY at Buffalo	University of Washington
SUNY at Stony Brook	University of Utah
Syracuse University	University of Wisconsin
Texas A&M	Vanderbilt University
Tufts University	Washington State University
Tulane University	Washington University
Uniformed Services University of Health Sciences	Yale University
University of Arizona	

Kaynak: Academy of Criminal Justice Sciences (1997). *Guide to graduate programs in criminal justice and criminology, 1997-1998*. Highland Heights, KY: Northern Kentucky University.

Bu veriler ışığında Polis Bilimlerinin anavatanında da henüz gelişme evresinde olduğunu söylemek olanaklıdır. Öğretim üyesi maaşı, bilimsel kalite, bilimsel araştırma etkinliği, öğretim üyesi ve öğrenci kalitesi, kurum bütçesi, öğrencilerin iş bulma düzeyi, öğrenci başına düşen öğretim üyesi ve bilgisayar sayısı, kütüphane kalitesi ve eğitim ortamları kalitesi gibi bir çok kriter göz önünde bulundularak belirlenen üniversiteler arası sıralamada ilk sıralara yerleşen kurumlardan 13'ünün (%17.3) *Polis Bilimleri* alanında doktora programı yürütmesi bunun en belirgin göstergesidir.

Tablo.2'de sıralanan akademik kurumlarda görevli öğretim üyelerinin aylık ortalama maaşları 5800 \$, tablo.3'te sıralanan kurumlarda 5465 \$ iken, tablo.1'de belirtilen ve *Criminal justice* alanında doktora programına sahip üniversitelerde bu miktar 4820 \$'a düşmektedir. Üniversitelerin saygınlık ölçütleri arasında yer alan öğretim üyesi maaşları da göstermektedir ki; *Criminal justice* alanında doktora programına sahip fakülteler, sosyal bilimler ve davranış bilimlerinde doktora programı yürüten kurumlara oranla daha düşük ücrete ve prestije sahiptir. Ortalama ücretlerdeki eşitsizlik, *Criminal justice* bilim dalının akademik toplumda farklı bir vatandaşlığa sahip olmaktan hoşlandığı yorumlarına katkı sağlamaktadır (Fabianic, 1998:404-405).

ABD Ulusal Araştırma Konseyinin dercelendirmeleri ışığında 8000 fakülte içerisinde yapılan sıralamada, 41 bilimsel alanda 274 üniversitede doktora öğrenimi verildiği göz önüne alındığında; *Criminal justice* bilim dalının ABD’de de bir bilimsel disiplin açısından tam anlamıyla kabul edilmediğini ya da gelişmediğini söylemek mümkündür. Bu alana giren konular daha çok Politik Bilimler, Sosyoloji, Antropoloji ve Psikoloji gibi sosyal bilimler ve davranış bilimlerinde yürütülen doktora programlarında ele alınmaktadır.

Polis Bilimlerinin Türkiye’deki Gelişimi

Ülkemizde bilimin ulaştığı düzey, Polis Bilimlerinin doğumunu ya da varlık nedenini sorgulamaktan çok uzaktadır. Polisin bilimsel araştırmalara yeteri ölçüde konu olmaması bunun bir nedeni iken; diğer bir nedeni ise, bilim çevrelerinin böylesi bir gelişmeden habersiz olmalarıdır. 4652 sayılı Polis Yüksek Öğretim Yasası ile bilim dünyasına üniversite düzeyinde var olduğunu tescil ettirmeye çalışan Polis Akademisi, her ne kadar daha önceki örgütlenmesi ile de üniversite düzeyinde eğitim verdiğini ifade etse de; gerek Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK), gerekse üniversitelerin hangi bir üniversiteye, fakülteye yatay geçiş olanağı tanımaması, eğitim programı açısından bir çok fakülteye benzemesi, bazı derslerin fakülteelerde görevli saygın akademisyenlerce verilmesine rağmen, diploma denkliğinin sağlanamaması ve daha sayılabilecek bir çok husus, Polis Akademisi’nin üniversite olup olmadığını zihinlerde sürekli sorgular hale getirmiştir.

2547 sayılı YÖK Kanununun askeri eğitim kurumlarını ve Emniyet Örgütüne ait yüksek öğretim kurumlarını kapsamaması ile Polis Akademisi’nin üniversite toplumundan giderek uzaklaştığını, üniversitelerin en önemli işlevleri arasında sayılan araştırmaların nerede ise hiç yapılmadığını söylemek olanaklıdır. Bu süreç içerisinde mesleki eğitim kurumuna dönüşen Polis Akademisi, şimdilerde yeni bir takım gelişmelere hamiledir. 2001 yılında yasalara yürürlüğe giren 4652 sayılı Polis Yüksek Öğretim Yasası, aradan henüz bir yıl gibi kısa bir zaman geçmesine karşın mevcut durumunu sorgular hale gelmiştir.

Türkiye’de halen hatırı sayılır bir çok üniversiteden önce (1937 yılında Atatürk tarafından bizzat) kurulmasına rağmen, bilimsel gelişimini gerçekleştiremeyen Polis Akademisi’ndeki bu hızlı değişimin kuşkusuz bazı nedenleri vardır. Polis Bilimlerinin ülkemizde gelişimine öncülük eden, polisliğin tüm dünyadaki evrensel uygulamaları ile bilimsel değerleri kaynaştıran ve adeta katalizör görevi gören birinci etken öğretim görevlileridir. Örgüt içi iletişimde model olarak algılanan öğretim görevlileri (ki burada kastedilen kelimenin tam anlamıyla üzerine düşen sorumlulukları yerine getirmiş, bilimsel yeterliliğe sahip bilim insanlarıdır. Bu anlamda bu nitelemenin herkesi kapsamadığı da açıktır) polisin bilim insanı olabileceğinin -olması gerektiğinin- altı çizilerek örgüt içi anlayış değişikliğinin ilk tohumları atılmıştır. Polis Bilimlerinin gelişiminde, dolayısı ile

Polis Akademisi'nin hızlı değişiminde ikinci önemli etken kurum çalışanlarının lisansüstü çalışmalara yönelmesidir. Lisansüstü çalışmalar ile üniversite ve polis örgütü arasındaki köprülerin yeniden kurulmasında hatırı sayılır önemli çalışmalara imza atılmıştır. Emniyet örgütünün bilim elçileri olarak görev yapan genç akademisyenlerin özverili çalışmaları ile bilim çevrelerinin kuruma ilişkin algıları önemli ölçüde değişmiş, üniversite-polis işbirliğinin önemi sıkça dile getirilir olmuştur. Gelişim hamlesinde bir diğer önemli faktör Emniyet örgütüne lisansüstü eğitim amacıyla yurtdışına gönderilen personeldir. Meyveleri tam olarak toplanmayan bu yatırımın örgüte getirisi her türlü tartışmanın üstündedir. Polis Bilimlerinin anavatanında öğrenimlerini sürdüren ya da tamamlayan bilim insanlarının ülkemize yaptıkları bilimsel transferler, Emniyet örgütü, Polis Bilimleri ve Polis Akademisinin bilim dünyası ile kaynaşmasını hızlandırmaktadır.

Emniyet örgütünün bundan önceki yıllarda bilimden uzak olduğunu söylemek mümkün ve doğru değildir. Burada vurgulanmak istenen, Polis Bilimlerinin 1937 den günümüze kadar geçen süre içerisinde gelişmesine uygun tabii şartların oluşmamasıdır. Tablo.4'te, YÖK tez kataloglarından "Emniyet Genel Müdürlüğü, Emniyet, Emniyet Müdürlüğü, güvenlik, iç güvenlik, Jandarma, kolluk, zabıta, polis, Polis Koleji, Polis Akademisi, Polis Okulu, trafik, terör, kaçakçılık ve istihbarat" anahtar kelimeleri girilerek; bu alanlarda yapılan tezler derlenmiş, birden fazla taramada derlenen aynı tezler ayıklanarak elde edilen veriler tablolaştırılmıştır.

Veriler incelendiğinde görülmektedir ki; Polis Bilimleri esasında henüz gelişme evresindedir. 1985'ten 2001'e kadar geçen on altı yıllık dönemde otuz üç doktora çalışması yapılmıştır ki (bunların büyük bir çoğunluğu Emniyet örgütü personeli tarafından yapılmıştır); yılda iki doktora tezi ile Polis Bilimlerinin gelişmesi bir tarafta, adından bile söz etmek olanaksızdır. Ancak yukarıda sıralanan ümit verici gelişmelerle paralellik arz eden bir diğer gösterge ise şudur. Lisansüstü çalışmalarda 1995 yılında gözlenen artış, Polis Bilimlerinin ülkemizde kat ettiği mesafe eş zamanlıdır. Tablo.4'te her ne kadar 2001 yılında ani bir düşüş görülmekte ise de; bu düşüş 2001 ve 2002 yılında yapılan tez çalışmalarının YÖK kataloglarına yansımaması nedeniyledir. Bu düşüncüyü destekleyen en önemli veri; Emniyet örgütü personeline halen yapılmakta olan lisansüstü çalışmalarıdır. Emniyet Genel Müdürlüğü Eğitim Daire Başkanlığı rakamlarına göre (2002), merkez örgütünde görevli personelden 15'i doktora 156'sı yüksek lisans çalışması yapmaktadır. Geçmiş on beş yılda yapılan lisansüstü çalışmalara denk bu rakamlar, bilimsel heyecanın korunduğunu göstermektedir. Tablo.4'ün detaylı incelemesi göstermektedir ki; lisansüstü çalışmaların ancak %13'ü bilim insanı olmada eşik olarak kabul edilen doktora düzeyindedir. Çalışmaların %87'si yüksek lisans düzeyinde kalmıştır. Bunun nedenleri ile mevcut çalışmaların niteliği ise, başka araştırmaların konusudur.

Tablo.4: Polis Bilimleri Alanında Yapılmış Lisansüstü Çalışmalar

Yıllar / Düzey	Doktora	Tıpta Uzmanlık	Yüksek Lisans	Toplam
1985	0	0	2	2
1986	0	0	6	6
1987	1	0	8	9
1988	3	0	6	9
1989	2	0	3	5
1990	2	0	7	9
1991	1	0	6	7
1992	1	1	10	12
1993	2	0	5	7
1994	1	0	8	9
1995	3	0	10	13
1996	2	0	19	21
1997	3	0	20	23
1998	2	0	32	34
1999	4	0	38	42
2000	6	0	20	26
2001	0	0	3	3
Toplam	33	1	203	237

Kaynak: www.yok.gov.tr. (08.09. 2002).

Lisansüstü çalışmaların sınırlı oranda yapılmasının birden çok nedeni olabilir. Yıldız (2000:109-110), tarafından yapılan poliste lisansüstü eğitim adlı araştırma sonuçlarına göre, Emniyet Örgütünde lisansüstü eğitime ilişkin bir kaç engel şöyle sıralanabilir:

1. Polis Akademisi mezunlarının lisansüstü öğrenim görmelerine ilişkin Genel Müdürlükçe bir politika saptanmamıştır.
2. Polis Akademisi mezunlarının lisansüstü öğrenim görmeleri Emniyet Genel Müdürlüğüne yeterince teşvik edilmemektedir.
3. Polis Akademisi mezunlarının çalışma koşulları lisansüstü öğrenim görmelerine engeldir.
4. Polis Akademisinin diğer üniversiteler ve YÖK tarafından üniversitelerin bazı bölümlerine denkliğinin tam olarak belirlenmemiş olması, lisansüstü eğitime yönelmede önemli bir engeldir.
5. Lisansüstü öğretimde devamın zorunlu olması lisansüstü öğrenim görmede önemli bir engeldir.

Araştırmaya katılanlar, karşılaşılan en önemli sorunun Polis Akademisi mezunlarının lisansüstü öğrenim görmelerine ilişkin Genel Müdürlükçe saptanmış bir politika bulunmaması olarak belirtmişlerdir. Bundan sonra lisansüstü öğrenimin yeterince teşvik edilmediği ve Polis Akademisi'nin diğer üniversitelerle denkliğinin sağlanmamasının bir sorun olduğunu ifade etmişleridir.

Bununla birlikte, Polis Bilimlerinin istenilen düzeye ulaşmamasında bir diğer etken ise, bu alana ilişkin enstitülerin bulunmamasıdır. Tablo.4'de sıralanan çalışmaların büyük bir kesimi sosyal bilimlerin alt dalları olan Kamu Yönetimi, Sosyoloji, Eğitim Bilimleri, Halkla İlişkiler ile Fen Bilimleri altında ele alınan Trafik ve Adli Tıp gibi alanlarda yapılmıştır. Bir diğer ifade ile yurt dışında yapılmış tezler istisna olmak üzere tezlerin hiç birisi Polis Bilimleri alanında yapılmamıştır. Esasında buna olanakta yoktur. Zira Türk üniversite örgütlenmesinde lisansüstü çalışmalar üniversitelere bağlı enstitülerde yapılmaktadır. Mevcut enstitüler içerisinde tek enstitü Polis Akademisi'ne bağlı olarak açılan Güvenlik Bilimleri Enstitüsü'dür (GBE). GBE'nün henüz eğitime başlamaması nedeniyle gerçek anlamda var olduğunu söylemek mümkün değildir.

Türkiye'deki 50 devlet üniversitesi, 21 vakıf üniversitesi, Polis Akademisi, 4 askeri yüksek öğretim kurumu ve 2 yüksek teknoloji enstitüsüne bağlı enstitüler ile özel yasalarla kurulmuş enstitülerin (Türkiye Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü) adlarını gösterir liste Tablo.5'de düzenlenmiştir (TODAİE Sosyal Bilimler Enstitüsü içine değerlendirilmiştir).

Tablo.5: Yüksek Öğretim Kurumlarına Bağlı Enstitüler ile Özel Kanunlarla Kurulan Kurumlara Bağlı Enstitü Adları

<i>Adli Tıp</i>	2	<i>Hematoloji</i>	1
<i>Akciğer Hastalıkları Tüberküloz</i>	1	<i>İletişim Bilimleri</i>	1
<i>Avrasya Yer</i>	1	<i>İşletme İktisadi</i>	1
<i>Avrupa Topluluğu</i>	1	<i>Jeotermal</i>	1
<i>Bankacılık</i>	1	<i>Kandilli Deprem Araştırma</i>	1
<i>Bilim ve Mühendislik</i>	1	<i>Kardiyoloji</i>	1
<i>Bilişim</i>	1	<i>Kazaları Araştırma Önleme</i>	1
<i>Bio Medikal Mühendislik</i>	1	<i>Metalurji</i>	1
<i>Bio Teknoloji</i>	1	<i>Modern Türk Tarihi</i>	1
<i>Çevre Bilimleri</i>	1	<i>Müzik ve Sahne Sanatları</i>	1
<i>Çocuk Sağlığı</i>	2	<i>Nörolojik Bilimler ve Psikiyatri</i>	3
<i>Deneysel Tıp</i>	1	<i>Nüfus Etütleri</i>	1
<i>Deniz Bilimleri</i>	3	<i>Nükleer Bilimler</i>	2

<i>Deniz Bilimleri ve Müh.</i>	1	<i>Onkoloji</i>	3
<i>Dış Ticaret</i>	1	<i>Ortadoğu ve İslam Ülkeleri</i>	1
<i>Din</i>	1	Sağlık	42
<i>Dünya Sistemleri Ekonomiler ve Stratejik Araştırmalar</i>	1	<i>Savunma Bilimleri</i>	1
Eğitim Bilimleri	8	Sosyal Bilimler	66
<i>Enformatik</i>	1	<i>Temel Bilimler</i>	1
<i>Engelliler Araştırma</i>	1	<i>Transplantasyon ve Gen</i>	1
Fen Bilimleri	61	<i>Türk Dünyası</i>	5
<i>Gastroenteroloji</i>	1	<i>Türk İnkılap Tarihi</i>	4
<i>Güneş Enerjisi</i>	1	<i>Ulaştırma Ekonomisi Araştırma</i>	1
<i>Güvenlik Bilimleri</i>	1	<i>Uluslararası Bilgisayar</i>	1
Güzel Sanatlar	8	<i>Uydu ve Uzay Bilimleri</i>	1
<i>Halk Sağlığı</i>	1	<i>Yanık Yangın</i>	1
<i>Havacılık ve Uzay Teknolojileri</i>	1	<i>Zeytincilik</i>	1
<i>Hemodiyaliz</i>	1	Toplam	251

Kaynak: www.yok.gov.tr. (09.09.2002).

Tablo.5'e göre Türk yüksek öğretim sisteminde toplam 55 adet değişik isim altında kurulmuş toplam 251 adet enstitü bulunmaktadır. Yüksek öğretim kurumlarından 66'sında Sosyal Bilimler Enstitüsü, 61'inde Fen Bilimleri Enstitüsü, 42'sinde Sağlık Bilimleri Enstitüsü bulunurken, bunları 8 Eğitim Bilimleri ve Güzel Sanatlar Enstitüleri izlemektedir. Bu veriler ışığında Polis Bilimlerinin akademik toplumun gündeminde olmadığını, polisliğin sosyal ve fen bilimlerine ait bilim dalları içerisinde incelendiğini söylemek mümkündür. Kuşkusuz belirli bir bilim dalında araştırma yapmak, bilim üretmek üzere kurulmuş yeterli teknik alt yapı, donanım ve bilim insanına sahip kurumlar ile mümkündür. Bu nedenle, Polis Bilimlerinin şu anda tek hamisi- en azından şimdilik- Polis Akademisidir.

Sonuçlar

Polis Akademisi bünyesinde kurulan Güvenlik Bilimleri Enstitüsü öncülüğünde yapılacak bilimsel çalışmaların nitelik ve niceliği Polis Bilimlerinin akademik toplumun gündemine girmesinde belirleyici rol oynayacaktır. Bu anlamda yapılacakları sıralamak bu araştırmanın amaçları arasında olmamakla birlikte; bir öneri ile konuya temas etmekte yarar görülmektedir.

Polis(liğ)in toplumu çok yakından etkileyen roller örgüsü olduğu, bugün tüm çevrelerce kabul edilmektedir. Toplumu derinden sarsan en önemli polisiye ko-

nuların başında ise, terörizm gelmektedir. Emniyet Örgütü'nün personeli arasında terörizmi çeşitli alt yapıları ile çok iyi bilen bir çok uygulamacı olmakla birlikte; bilim çevrelerince kabul edilmiş terör uzmanı sıfatıyla ekranlarda gördüğümüz akademisyenlerden hiç birisi Polis Bilimleri alt yapısına sahip değildir. Daha çok Siyaset Bilimi, Siyasi Bilimler ve Sosyoloji araştırmacıları terörizm ile ilgilenirken; Emniyet Örgütü'nün terör olgusunun bilimsel yönünün dışında kalması, ihtiyaç hissettiğinde üniversiteden yardım almak suretiyle kendi bilim insanlarını yetiştirme gereksinimi duymaması, bu alandaki boşluğun başlıca nedenlerinden birisidir. Bunun gibi sıralanabilecek bir çok konuda bilim insanı yetiştirilmesinde öncü rol üstlenmesi gereken kurumların başında Güvenlik Bilimleri Enstitüsü gelmektedir.

Polis Bilimlerinin geliş(me)mesinde bir başka önemli görülen etken, lisansüstü çalışmalara destek sağlayacak mali fonların kurulmamasıdır. Emniyet örgütü bir çok kuruma göre yılda teknik, araç gereç ve donanımına sahiptir. Bütçe olanakları ile gerçekleştirilemeyen her konuda en önemli destek Türk Polis Teşkilatını Güçlendirme Vakfından (TPTGV) gelmektedir. Teknik alt yapıya bu kadar önem verilirken, bilimsel ve düşünsel alt yapıya bu anlamda önem verilmesi hayret vericidir. TPTGV'nin sosyal açıdan örgüt çalışanlarına, polis eğitim kurumlarına, vakıf senedinde öngörülen esaslar çerçevesinde yardım ettiği bir gerçektir. Ancak, Polis Bilimlerinin gelişimine destek olmak, sadece eğitim kurumlarının çağdaş yapıya kavuşturulması ile sınırlandırılmaz. Bu kurumlarda bilim üretecek, örgütün sorunlarını çözecek bilim insanları, eğiticiler yetiştirilmediği, mevcut bilim insanları mali açıdan desteklenmediği sürece, teknik donanım tek başına bir anlam ifade etmeyecektir. Bu amaçla kurum problemlerini, araştırılması gerekli konuları, bilim insanı gereksinimi duyulan alanları ve sayısını belirtir betimleyici bir çalışma ile birlikte Polis Teşkilatını Güçlendirme Vakfı destekli araştırma fonları kurulmalıdır. Bilimsel jürilerin onaylayacağı projeler TPTGV'nce desteklenmelidir. Böylelikle örgütün problemlerine bilimsel çözümler üretilirken, aynı zamanda bilim insanları yetiştirilerek Polis Bilimlerinin gelişmesi sağlanacaktır.

Yukarıda değinildiği gibi, ABD'de üniversitelerin saygınlık kriterlerinden birisi de, öğretim üyelerinin maaşlarıdır. Bu açıdan alanında otorite, bilim insanlarının kuruma, polis eğitim kurumlarına kazandırılması, mevcut öğretim üyelerinin özlük haklarının iyileştirilmesi kaçınılmaz bir zorunluluktur. Bu yolla yeni nesil bilim insanlarının yetiştirilmesi hızlandırılabilir. Unutulmamalıdır ki, part-time çalışma sistemi ile duygusal açıdan kendisini örgüte yakın hisseden bir kaç bilim adamı ile Polis Bilimleri istenilen ölçüde gelişemez, bilim insanları yetiştirilemez.

Güvenlik Bilimleri Enstitüsü'nde açılacak yüksek lisans programlarına görev alacak öğretim kadrosu titizlikle seçilmeli, bilimsel kaliteden ödün verilmemelidir.

dir. Nasıl olsa Emniyet Örgütü'nün kurumu ve öğretim görevlileri ve öğrencileri örgüt çalışanları olmalı anlayışı ile nitelik tavizleriyle alınacak öğretim görevlileri ve öğrenciler Polis Bilimlerinin doğum gününü kutlamadan ölmesine neden olabilir. Esasen örgütte üst düzey görevlerde yoğun tempolarda çalışırken, aynı zamanda Polis Akademisinde öğretim görevlisi olarak görev yapan personelin, kendisini geliştirmeye nasıl zaman ayırabildiği, derslerin tamamına gidip gidemedikleri, öğrencilerin bu öğretim görevlilerinin performansına ilişkin görüşleri ayrı bir araştırma konusu olmakla birlikte; bu kadar yoğun tempo derslerin nitelikleri hakkında soru işaretlerini beraberinde getirmektedir. Bilinmelidir ki, lisansüstü öğretim bilim insanı yetiştirmenin ilk basamağıdır. Bu aşamada verilecek tavizler mutlak surette başarısızlık olarak kuruma yansiyacaktır. Bu nedenle öğretim görevlisi seçimi yaşamsal bir öneme haizdir. Emniyet örgütünün son yıllarda kuruma aldığı FYO olarak adlandırılan (burslu) öğrencilerin bir bölümünün, örgütte görevli üst düzey personelin çocukları arasından seçildiği ve bu süreçte alınacak öğrencilerin lisans alanlarını belirlemede kurumun gereksinimlerinin önemsenmediği yönündeki yaygın görüş dikkate alındığında; enstitüye alınacak öğrencilerin seçimi ayrı bir özen gerektirmektedir. Öğrenciler değişik kurumsal yelpazeleri içermelidir. Bu açıdan jandarma örgütü mensupları, özel güvenlik şirketi yöneticileri ve çalışanları, Adalet Bakanlığı görevlileri gibi geniş yelpazeye hitap eden anlayışla hareket eden GBE, Polis Bilimlerinin bilim olarak kabul edilmesinde önemli adımlardan birisini atmış olacaktır. Tüm bu aşamalardan sonra, YÖK'ün "Polis Bilimlerini" doçentlik müracaatlarında temel alan olarak kabul etmesi beklenmelidir.

GBE'nin sınırlı öğretim kadrosu ile sayılanları gerçekleştirmesi mümkün ve akılcı görülme de; Güvenlik Bilimleri Fakültesi'nden alacağı destek ile Polis Bilimleri alanında bilimsel içerikli hakemli bir dergi çıkarılması bu alanda atılması gerekli adımlardan bir diğeridir.

Henüz doğmuş bebeğe kaftan biçilmesini doğru kabul etmeyenler olmakla birlikte; bu araştırmanın Polis Bilimlerinin yaşam mücadelesinde verilmesi gereken desteğe örnek olması beklenmektedir.

Kaynakça

Academy of Criminal Justice Sciences, Guide to graduate programs in criminal justice and criminology (1997), Highland Heights, KY: Northern Kentucky University.

America's Best Colleges. (1997), Washington DC: U.S. News and World Report.

Emniyet Genel Müdürlüğü Eğitim Dairesi Başkanlığı Verileri (2002), Ankara: EGM.

Fabianic, David. (1998) "The Status of Criminal Justice Ph.D. Programs in Higher Education", *Journal of Criminal Justice*, Cilt.26, Sayı.5, ss.399-408.

"Polis Yüksek Öğretim Kanunu", *Resmi Gazete*, Sayı:24397, 09.05.2001.

Research-Doctorate Programs in The United States: Continuity and Change. (1995), Washington DC: National Research Council, National Academy Press. Sherman, L. J. (1978).

Yıldız, Murat. (2000), "Poliste Lisansüstü Öğretim Sorunları", *Polis Bilimleri Dergisi*, Cilt.2, Sayı.5-6, ss.99-118.

<http://www.yok.gov.tr/univbil/oku2.html> "03.07.2002"

